

ความร่วมมือในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนของ
เทศบาลพื้นที่ชายฝั่งทะเล เพื่อรองรับเขตพัฒนาพิเศษ
ภาคตะวันออก*

**The collaboration of coastal municipalities on sustainable
water management and administration to support the Eastern
Economic Corridor (EEC)**

ศุภัทรา อำนวยสวัสดิ์¹

Supatra Amnuaysawasdi

supatra.rs.303@gmail.com

Received: 07/02/66 Revised: 02/03/66 Accepted: 02/03/66

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนของเทศบาลตำบลพื้นที่ชายฝั่งทะเล เพื่อรองรับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (2) ศึกษาความร่วมมือในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน และ (3) ศึกษาปัญหาและอุปสรรค ใช้การวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เจาะลึก

---

*บทความนี้เรียบเรียงจากรายงานวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประเภทมหาวิทยาลัย โดยสถาบันวิจัยและพัฒนา ประจำปีงบประมาณ 2564 เรื่อง “ความร่วมมือในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนของเทศบาลพื้นที่ชายฝั่งทะเลเพื่อรองรับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก”

¹คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

จาก 3 กลุ่มสำคัญ คือ (1) กลุ่มผู้บริหารท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และ ผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน EEC (2) กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน และ (3) องค์กรภาคเอกชนผู้ใช้น้ำ รวม 36 คน ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลจาก ประชากร 3 กลุ่ม คือ (1) ผู้ใช้น้ำประเภท ที่ 1: ที่อยู่อาศัยและอื่นๆ (2) ผู้ใช้น้ำ ประเภท ที่ 2: ราชการและธุรกิจขนาดเล็ก และ (3) ผู้ใช้น้ำประเภท ที่ 3: รัฐวิสาหกิจ อุตสาหกรรม และธุรกิจขนาดใหญ่ จำนวน รวม 1,165 กลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิจัย พบว่า (1) การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนของ ทั้ง 3 เขตเทศบาล ยังไม่ประสบความสำเร็จ (2) ด้านความร่วมมือมีความ แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ และ (3) ปัญหาและอุปสรรค ทั้ง 3 เขตเทศบาลมี ลักษณะเดียวกัน คือ ไม่มีแหล่งน้ำธรรมชาติ มีปัญหาการประสานงานระหว่าง หน่วยงาน ขาดแคลนทรัพยากรสนับสนุน และปัญหาจากการเกิดโรคระบาดไวรัส โควิดนา ทำให้ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้ตามแผน

คำสำคัญ: ความร่วมมือ; การบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน; เขตพัฒนาพิเศษ
ภาคตะวันออก

Abstract

The purposes of this research were (1) to study the collaboration of coastal municipalities on sustainable water management and administration to support the Eastern Economic Corridor (EEC), (2) to study the collaboration of coastal municipalities on sustainable water management, and (3) to study the problems and obstacles of the management. The mixed methods research was used in the study. The researcher conveyed the qualitative research using in-depth interviews from 3 main groups: (1) the chief executives of the municipalities, officers, and the persons responsible for EEC; (2) the heads of group villages, the village heads, and the community leaders; (3) the private sectors. These sampling groups contained 36 people. Moreover, the quantitative data was from 3 groups of population: (1) the first type of water consumers: residences and others; (2) the second type of water consumers: government offices and small businesses; and (3) the third type of water consumers: state enterprises, industries, and large businesses. The total of these sampling groups was 1,165 people.

The findings showed that the sustainable water management and administration of 3 subdistrict municipalities were unsuccessful. Furthermore, the problems and obstacles which affected the planned activities of the municipalities included the lack of natural water sources,

the problem of collaboration between the sectors, the insufficiency of essential resources, and the effects of the COVID-19 pandemic.

Keywords: collaboration; sustainable water management and administration; Eastern Economic Corridor (EEC)

บทนำ

การวิจัย เรื่อง ความร่วมมือในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนของเทศบาลพื้นที่ชายฝั่งทะเล เพื่อรองรับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เป็นความสนใจอย่างยิ่งของผู้วิจัย ด้วยการจัดตั้งเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เป็นโอกาสสำคัญในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศและประชาชนในพื้นที่ ทั้งนี้ ในช่วงเวลานับจากการระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้เกิดผลกระทบต่อทุกภาคส่วน ทั้งอุตสาหกรรม ภาคธุรกิจ งานบริการ ส่งผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ดังนั้น การพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวจึงเป็นความหวังและโอกาสสำคัญในการพลิกฟื้นคุณภาพชีวิตของประชาชน ซึ่งหากสามารถแก้ปัญหาที่เป็นจุดอ่อนของพื้นที่ก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ซึ่งงานวิจัยนี้ให้ความสำคัญกับปัญหาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนของเทศบาลพื้นที่ชายฝั่งทะเลอันเป็นปัญหาและอุปสรรคของการจัดการ ดังการศึกษาของ นพดล วิทยภรณ์ (2562, หน้า 95-109) ที่ศึกษาการบริหารการพัฒนาโครงการพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคสำคัญต่อการบริหารการพัฒนาโครงการพื้นที่และส่งผลกระทบต่อทั้งระดับพื้นที่และระดับประเทศ คือ

ปัญหาด้านสาธารณสุขโลก โดยเฉพาะระบบน้ำประปาที่ยังมีประสิทธิภาพต่ำ โดยพื้นที่จังหวัดชลบุรีเป็นพื้นที่ที่มีทั้งนิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ เป็นเมืองท่องเที่ยวระดับโลก บางพื้นที่ก็ยังทำเกษตรและประมงพื้นบ้าน มีที่พักตากอากาศ แหล่งผลิตสินค้าและบริการ ซึ่งกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่หลากหลายนี้ “น้ำ” จึงเป็นปัจจัยสำคัญมากและกลายเป็น “ปัญหา” ของพื้นที่ เพราะเมื่อ “ทรัพยากรมีจำกัดแต่ความต้องการใช้สูง” ผลคือ ผู้ใช้น้ำเกิดความขัดแย้งกัน ซึ่งปัญหานี้นายอมรศักดิ์ ปัญญาเจริญศรี ตัวแทนกลุ่มประมงพื้นบ้าน ชุมชนบ้านอ่าวอุดม กล่าวกับคณะสื่อมวลชนที่ติดตามคณะทำงานของแผนงานยุทธศาสตร์เป้าหมาย (spearhead) ด้านสังคม แผนงานการบริหารจัดการน้ำ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ถึงสถานการณ์น้ำในจังหวัดว่าเดิมก็มีปัญหาอยู่แล้ว และอาจรุนแรงขึ้นเมื่อโครงการระเบียบเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) เสร็จสมบูรณ์ ทั้งจากการถมทะเลและการจัดสรรน้ำไปให้ภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น (แนวหน้า, 2564)

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การแก้ปัญหาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำจึงเป็นเรื่องสำคัญลำดับต้นๆ ไม่น้อยไปกว่าปัญหาเรื่องอื่น เนื่องจากทรัพยากรน้ำที่ขาดแคลนหรือมีไม่มากพอจะส่งผลเชื่อมโยงกับธุรกิจทั้งระบบที่มีขึ้นในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก โดยเฉพาะในช่วงเวลานับจากการระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อทุกภาคส่วน และส่งผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างมาก นโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ได้แก่ พื้นที่จังหวัดจะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง จึงเป็นความหวังและโอกาสสำคัญในการพลิกฟื้นคุณภาพชีวิตของประชาชน ดังข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (2561, หน้า 14) ที่ได้ทำ

การประเมินเฉลี่ยล่วงหน้า 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เมื่อพิจารณาข้อมูลการวิเคราะห์คาดการณ์ผลประโยชน์ที่จะได้รับและพบว่า โดยรวมนั้นจังหวัดชลบุรี มีโอกาสสูงกว่าอีก 2 จังหวัด กล่าวคือ

1. อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดชลบุรี เฉลี่ยที่ร้อยละ 6.9 ต่อปี ขณะที่จังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ที่ร้อยละ 6.5 ต่อปี และจังหวัดระยอง ร้อยละ 5.6 ต่อปี

2. การจ้างงานของจังหวัดชลบุรี เพิ่มขึ้นประมาณ 6.1 แสนคน หรือขยายตัวของการจ้างงานที่เฉลี่ยร้อยละ 2.3 ต่อปี ขณะที่จังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ที่ร้อยละ 3.1 ต่อปี และจังหวัดระยอง ร้อยละ 2.3 ต่อปี

3. จำนวนนักท่องเที่ยว (ผู้มาเยือน) ชาวต่างชาติ และชาวไทย จังหวัดชลบุรีขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 11.4 ต่อปี และ 14.3 ต่อปี ขณะที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ขยายตัวที่เฉลี่ยร้อยละ 11.3 ต่อปี และ 12.2 ต่อปี และจังหวัดระยอง ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 9.8 ต่อปี และ 8.8 ต่อปี

ทั้งนี้ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกตามพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 มาตรา 4 และมาตรา 6 ได้ให้ความหมายคำว่า “เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก” หมายถึง พื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง และพื้นที่อื่นใดที่อยู่ในภาคตะวันออกที่กำหนดเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาเป็นเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก โดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ (พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561, 2561)

1. พัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ทันสมัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

2. จัดให้มีการให้บริการภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จครบวงจร เพื่อลดอุปสรรคและต้นทุนในการประกอบกิจการ
3. จัดทำโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคที่มีประสิทธิภาพ มีความต่อเนื่อง
4. ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก และเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบโดยสมบูรณ์
5. กำหนดการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเหมาะสมกับสภาพและศักยภาพของพื้นที่โดยสอดคล้องกับหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน
6. พัฒนาเมืองให้มีความทันสมัยระดับนานาชาติที่เหมาะสมต่อการอยู่อาศัยอย่างสะดวก ปลอดภัย เข้าถึงได้โดยถ้วนหน้า และการประกอบกิจการอย่างมีคุณภาพ

จากความสำคัญและวัตถุประสงค์ข้างต้นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเลือกเจาะจงศึกษาพื้นที่เทศบาลตำบลทั้ง 3 คือ (1) นาจอมเทียน (2) บางเสร่ และ (3) เขตอุตสาหกรรมคูคต ด้วยเป็นพื้นที่ในอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ซึ่งอยู่ในโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ทั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สร้างรายได้สำคัญ โดยความสำเร็จของการพัฒนาพื้นที่จะเกิดได้ต้องพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ทันสมัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ด้วยการจัดทำโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งทรัพยากรน้ำและการบริหารจัดการน้ำเป็นหนึ่งในวัตถุประสงค์ดังกล่าวที่จะสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ แต่จากข้อมูลทรัพยากรน้ำในพื้นที่ พบว่า ในเขตจังหวัดชลบุรีมีประเด็นปัญหาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีความพยายามแก้ไขและกำหนดแนวปฏิบัติมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถบริการประชาชนและส่งผลดีต่อผู้ประกอบการและ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ด้วยจังหวัดชลบุรีมีอ่างเก็บน้ำที่สำคัญ 13 แห่ง โดยมีอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่เพียงแห่งเดียว คือ อ่างเก็บน้ำบางพระ นอกนั้นเป็นอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง 12 แห่ง คือ (1) อ่างเก็บน้ำหนองค้อ (2) อ่างเก็บน้ำมาบประชัน (3) อ่างเก็บน้ำชากนอก (4) อ่างเก็บน้ำหนองกลางดง (5) อ่างเก็บน้ำห้วยสะพาน (6) อ่างเก็บน้ำห้วยขุนจิต (7) อ่างเก็บน้ำบ้านบึง (8) อ่างเก็บน้ำคลองหลวง (9) อ่างเก็บน้ำมาบพิกทอง (10) อ่างเก็บน้ำมาบพิกทอง 2 (11) อ่างเก็บน้ำห้วยตุ้ และ (12) อ่างเก็บน้ำห้วยตุ้ 2 (กรมชลประทาน, 2564)

นอกจากนี้การศึกษาทรัพยากรน้ำโดย สุทธิรัตน์ กิตติพงษ์วิเศษ, พัทธชา พันธุ์ รัตนพันธ์, เบญจวรรณ ชัยศรี และอาทิตย์ เพ็ชรวิริยะ (2564) เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการระบุพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งด้วยข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ และมุมมองจากผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พบว่า ภัยแล้งนับเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม รวมไปถึงคุณภาพชีวิตและการประกอบอาชีพของชุมชนและประชาชนในพื้นที่โดยรอบ อาทิ การทำเกษตรกรรม ปศุสัตว์ การประมงและภาคผลิตอุตสาหกรรม โดยเฉพาะในเขตพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ที่มีแผนการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเป็นองค์รวมในหลายภาคส่วน ซึ่งพบว่าปัญหาทรัพยากรน้ำที่สำคัญในภาคตะวันออก สามารถแยกออกได้ 3 ส่วน คือ (1) การขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค เช่น เมืองพัทยาจะขาดน้ำประปาในฤดูแล้ง รวมถึงนิคมอุตสาหกรรม และเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกจำเป็นต้องใช้น้ำปริมาณมาก ทั้งภาคเกษตร ท่องเที่ยวเชิงเกษตร และน้ำรักษาระบบนิเวศ (2) ปัญหาน้ำท่วม โดยเมืองพัทยา ชลบุรี สระแก้ว ประสบกับปัญหาน้ำท่วมชุมชนเมื่อฝนตกหนัก และ (3) คุณภาพน้ำ ทั้งในส่วนของน้ำเสีย และการบำบัดน้ำเสีย

น้ำเค็มจากแม่น้ำบางปะกงที่หนุนจนถึงจังหวัดปราจีนบุรี นอกจากนี้ ยังมีการคาดการณ์จำนวนประชากรในปี พ.ศ. 2580 ภาคตะวันออกจะมีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นจาก 6 ล้านคนเป็น 8 ล้านคน และในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก จะมีประชากรเพิ่มจาก 4 ล้านคนเป็น 6 ล้านคน จึงต้องเร่งแก้ปัญหาเรื่องน้ำอย่างเร่งด่วน (สุทธิรัตน์ กิตติพงษ์วิเศษ และคนอื่น ๆ , 2564)

บทความวิจัยนี้จึงเป็นการนำเสนอการศึกษาการจัดการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนของเทศบาลตำบลพื้นที่ชายฝั่งทะเล เพื่อรองรับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก จังหวัดชลบุรี ตลอดจนประเด็นความร่วมมือ และศึกษาปัญหาอุปสรรคของการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน จากพื้นที่เขตเทศบาลตำบล 3 แห่ง ได้แก่ เทศบาลตำบลนาจอมเทียน เทศบาลตำบลบางเสร่ และเทศบาลตำบลเขตรอุดมศักดิ์ เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศที่จะเป็นประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาที่ดำรงอยู่ และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาพื้นที่ตามเป้าประสงค์ของภาครัฐ โดยให้ความสำคัญเรื่องความร่วมมือในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนแบบบูรณาการ เพื่อให้มีระบบสาธารณสุขปลอดภัย เอื้ออำนวยต่อการดำเนินชีวิตทั้งภาคครัวเรือน ภาคการเกษตร ภาคการอุตสาหกรรม ภาคธุรกิจ และการท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนของเทศบาลตำบลพื้นที่ชายฝั่งทะเลเพื่อรองรับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก
2. เพื่อศึกษาความร่วมมือในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนของเทศบาลตำบลพื้นที่ชายฝั่งทะเลเพื่อรองรับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

3. เพื่อศึกษาปัญหา และอุปสรรคของการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนของเทศบาลตำบลพื้นที่ชายฝั่งทะเลเพื่อรองรับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

วิธีดำเนินการวิจัย

ใช้การวิจัยแบบผสมผสานวิธี คือ การวิจัยเชิงปริมาณ ร่วมกับวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ

กลุ่มตัวอย่าง เก็บข้อมูลจาก 3 เขตเทศบาล โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ (1) ผู้ใช้น้ำประเภท ที่ 1: ที่อยู่อาศัยและอื่นๆ (2) ผู้ใช้น้ำประเภท ที่ 2: ราชการ และธุรกิจขนาดเล็ก และ (3) ผู้ใช้น้ำประเภท ที่ 3: รัฐวิสาหกิจ อุตสาหกรรม และธุรกิจขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นไปตามระเบียบการประกาศส่วนภูมิภาค ว่าด้วยการจัดประเภทผู้ใช้น้ำ และการเปลี่ยนประเภทผู้ใช้น้ำ พ.ศ. 2557 รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,165 คน

เครื่องมือการวิจัย ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยแบ่งเนื้อหาในแบบสอบถามออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อคำถามทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประเภทผู้ใช้น้ำ ส่วนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นความร่วมมือในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนของเทศบาลพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก จังหวัดชลบุรี เพื่อรองรับการเป็นเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก โดยแบ่งออกเป็น 3

ด้าน คือ (1) การรับรู้การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อความยั่งยืนต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (2) การรับรู้ด้านความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน และ (3) การรับรู้ด้านปัญหาอุปสรรคในการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน

การวิจัยเชิงคุณภาพ

กลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์เจาะลึกมี 3 กลุ่มสำคัญ คือ (1) กลุ่มผู้บริหารท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน EEC (2) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน และ (3) องค์กรภาคเอกชนผู้ใช้น้ำ โดยเก็บข้อมูลจากทั้ง 3 เทศบาล จำนวน 36 คน

เครื่องมือการวิจัย ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ข้อคำถามสร้างให้ครอบคลุมรอบประเด็นที่ศึกษา โดยพิจารณาจากวัตถุประสงค์ที่ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นแนวปฏิบัติที่ภาครัฐได้กำหนดในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยมีแผนงานโครงการ คำสั่งต่าง ๆ ที่มอบให้ทางจังหวัดนำไปสู่การบริหารระดับท้องถิ่น ข้อคำถามจึงมาจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนของเทศบาลตำบลพื้นที่ชายฝั่งทะเล เพื่อรองรับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

พื้นที่เทศบาลตำบลนาจอมเทียน จากการเก็บข้อมูลโดยการวิจัยเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างผู้ใช้น้ำทั้ง 3 ประเภท จำนวน 381 คน เป็นผู้ใช้น้ำประเภทที่ 1: ที่อยู่อาศัยและอื่นๆ จำนวน 201 คน ประเภทที่ 2: ราชการและธุรกิจขนาดเล็ก จำนวน 101 คน และผู้ใช้น้ำประเภทที่ 3: รัฐวิสาหกิจอุตสาหกรรม และธุรกิจขนาดใหญ่ จำนวน 79 คน พบว่า ประชาชนในพื้นที่รับรู้ว่าเป็นพื้นที่ที่มีการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนในภาพรวมระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.22$) ซึ่งสมมติฐานการวิจัยอยู่ในระดับมาก เนื่องจากเห็นว่าในพื้นที่มีปริมาณน้ำเพียงพอต่อการอุปโภคและบริโภค มีระบบบำบัดน้ำเสียที่มีประสิทธิภาพ เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นก็สามารถบริหารจัดการที่สามารถลดความเสียหาย ทั้งมีข้อกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติในเรื่องการบริหารจัดการน้ำเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน มีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ชุมชนรับรู้ข้อมูล ข่าวสาร นโยบายเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรน้ำ จึงสร้างความมั่นใจว่าจะมีน้ำใช้ที่เพียงพอ และสามารถรองรับการพัฒนาสู่เขตเศรษฐกิจพิเศษ

ส่วนข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหารท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน EEC พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่า การบริหารจัดการน้ำเพื่อความยั่งยืนในพื้นที่ยังไม่ประสบความสำเร็จ เช่นความเห็นของผู้จัดการสำนักงานจัดการน้ำเสียดำบลนาจอมเทียน (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 12 พฤศจิกายน 2564) ที่ว่า “. . .ยังไม่ประสบความสำเร็จ เพราะการจัดการไม่ครอบคลุมพื้นที่ เช่น การขุดลอกพัฒนาแหล่งน้ำบางที่เครื่องจักรไม่สามารถเข้าดำเนินการได้ตลอดลำคลองจนสู่ชายฝั่งทะเล การระบายน้ำมีอัตราการไหลในปริมาณที่น้อยจึงอาจก่อให้เกิดน้ำท่วม. . .” และความเห็นของนายกเทศมนตรี

ตำบลนาจอมเทียน (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 12 พฤศจิกายน 2564) ที่ให้ข้อมูลว่า “. . .การบริหารจัดการยังไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากสถานประกอบการและประชาชนในพื้นที่อย่างจริงจัง และมาเจอกับปัญหาการระบาดของโควิดทำให้งานบางอย่างไม่เป็นไปตามแผน โดยเฉพาะกิจกรรมที่ต้องเรียกประชุม แสดงความเห็นอันนี้ต้องหยุดชะงัก และงบประมาณก็ต้องนำมาใช้เพื่อแก้ปัญหาโควิดซึ่งพื้นที่นาจอมเทียนมีจำนวนผู้ป่วยมาก เป็นพื้นที่สีแดง. . .”

กลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่ใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่มากที่สุดเห็นว่ายังไม่ประสบผลสำเร็จ จากการสัมภาษณ์ผู้ใหญ่บ้าน (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 13 พฤศจิกายน 2564) ให้ข้อมูลว่า “. . .เคยรับรู้เรื่องการพัฒนาพื้นที่ตามแผนรองรับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) แต่ช่วงนี้ไม่ค่อยเห็นความคืบหน้า ทั้งข่าวสารก็ไม่ค่อยมีเผยแพร่ ส่วนการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่เห็นว่ามีปัญหา เพราะน้ำใช้ไม่เพียงพอ ต้องนำน้ำจากลำห้วยมาใช้ในบางช่วง เกรงว่าหากมีนักท่องเที่ยวจะมีผลกระทบแน่. . .”

ส่วนความเห็นในกลุ่มภาคเอกชนผู้ใช้น้ำ เห็นสอดคล้องกันว่า การบริหารจัดการน้ำยังมีปัญหาที่จะส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนในพื้นที่ แม้ปัญหาจะไม่ได้เกิดขึ้นบ่อยครั้ง เช่น น้ำไหลไม่สม่ำเสมอ น้ำขุ่นแดง เป็นต้น แต่ปัญหานี้จะกลายเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจและการสร้างรายได้ในเขตเทศบาล ดังความเห็นของหัวหน้าฝ่ายนิติบุคคลอาคารชุดโอเอเน พอร์ตนิโน (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 13 พฤศจิกายน 2564) ที่กล่าวว่า “. . .ตอนนี้อาจยังไม่เจอปัญหา เพราะเป็นช่วงปิดการให้บริการ ไม่มีนักท่องเที่ยว แต่หากมีนักท่องเที่ยวเข้ามาจำนวนมาก ความต้องการใช้น้ำ ย่อมมากขึ้นน่าจะมีปัญหา เพราะเทศบาลไม่ได้

ดำเนินกิจการจำหน่ายน้ำประปาเอง. . ." ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าปัญหานี้ย่อมส่งกระทบต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพราะพระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 ได้ระบุเจตนารมณ์ของภาครัฐที่จะเดินหน้าเพื่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยกำหนดเป็นหมวดต่าง ๆ 8 หมวด รวม 73 มาตรา โดยวัตถุประสงค์ ในมาตรา 6 ได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกันใน 5 ด้านที่สำคัญคือ การส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการตามแผนการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกให้มีความน่าอยู่และทันสมัย สอดคล้องกับหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีการจัดสรรงบประมาณ จัดหาแหล่งเงินที่เหมาะสม และการสนับสนุนด้านอื่นๆ (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, 2561) แต่ปัญหาสำคัญ คือ พื้นที่เทศบาลนาจอมเทียนไม่มีแหล่งน้ำธรรมชาติ มีเพียงคลองรองรับน้ำไหลลงสู่ทะเล 4 คลอง คือ (1) คลองนาจอมเทียน (2) คลองน้ำเมา (3) คลองน้ำชัย และ (4) คลองบ้านอำเภอนอกจากนี้เขตเทศบาลยังไม่ได้ดำเนินการประปาเป็นของตนเอง การบริหารจัดการเพื่อให้ราษฎรมีน้ำประปาใช้อย่างทั่วถึงนั้น ทางเทศบาลได้ตั้งงบประมาณจัดทำโครงการวางท่อขยายเขตจำหน่ายน้ำประปาจากระบบสายส่งน้ำประปาของการประปาส่วนภูมิภาค โดยมีผู้ใช้น้ำประปาคิดเป็นร้อยละ 80 ของจำนวนครัวเรือนในเขตเทศบาล (เทศบาลตำบลนาจอมเทียน, 2564)

พื้นที่เทศบาลตำบลบางเสร่ จากการเก็บข้อมูลโดยการวิจัยเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างผู้ใช้น้ำทั้ง 3 ประเภท จำนวน 387 คน เป็นผู้ใช้น้ำประเภทที่ 1: ที่อยู่อาศัยและอื่นๆ จำนวน 192 คน ประเภทที่ 2: ราชการและ

ธุรกิจขนาดเล็ก จำนวน 56 คน และผู้ใช้น้ำประเภทที่ 3: รัฐวิสาหกิจ อุตสาหกรรม และธุรกิจขนาดใหญ่ จำนวน 139 คน พบว่า ประชาชนในพื้นที่รับรู้ว่าในพื้นที่มีการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนในภาพรวมระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.35$) ซึ่งผู้วิจัยตั้งสมมติฐานไว้ในระดับมาก ทั้งนี้ แม้ว่าผู้ให้ข้อมูลจะมีการรับรู้ว่ามีพื้นที่ที่มีการบริหารจัดการในระดับดีมาก แต่พบว่ายังคงมีความเห็นเรื่องปัญหาการจัดการน้ำ ได้แก่ ปัญหาเรื่องการบำบัดน้ำเสีย ปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิตของชุมชน และการสร้างความร่วมมือของทุกฝ่ายในพื้นที่ที่มีค่าคะแนนระดับน้อย

ส่วนข้อมูลจากการสัมภาษณ์ กลุ่มผู้บริหารท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน EEC พบว่า ในภาพรวมเห็นว่าการบริหารจัดการน้ำเพื่อความยั่งยืนยังไม่ประสบความสำเร็จ ดังความเห็นของคณะทำงานประสานการสร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อน EEC (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 19 พฤศจิกายน 2564) ที่ว่า “. . . มีปัญหาน้ำใต้ดินยังไม่สะอาดพอ ปริมาณการใช้น้ำสูงกว่าปริมาณน้ำดีที่มี ทั้งเคยขาดแคลนน้ำในหน้าแล้ง และที่สำคัญ คือ ขาดการมีส่วนร่วมจากชุมชน. . .” ซึ่งข้อมูลจากการศึกษาก็พบว่า ในพื้นที่มีปัญหาทรัพยากรน้ำ เพราะมีน้ำธรรมชาติคือ คลองห้วยลึกซึ่งเป็นคลองที่ติดต่อระหว่างเทศบาลตำบลบางเสร่และเขตเทศบาลตำบลเขตรอุดมศักดิ์ คลองพงษ์อมรตั้งแต่หน้าวัดบางเสร่คงคารามถึงบางเสร่คอนโดมิเนียม และคลองเสียบถนนเทศบาล 9/1 ถึงซอยจันทสโร แต่เนื่องจากสภาพดินไม่เอื้ออำนวยในการเก็บน้ำได้ตลอดปี และมีอัตราการระเหยของน้ำมาก ทั้งไม่มีแหล่งต้นน้ำลำธารในเขตพื้นที่จึงมักมีปัญหการขาดแคลนน้ำธรรมชาติในคลองและลำห้วย ส่วนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ราษฎรจะใช้จาก

ล่าคลองห้วยลึกเพื่อประกอบอาชีพ และน้ำที่ใช้ในชุมชนมักจะเป็นน้ำสระที่ขุดขึ้นมาใช้เองเสียเป็นส่วนใหญ่ (ตำบลบางเสร์, 2564)

ส่วนกลุ่มกำหนด ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน เห็นว่า การบริหารจัดการน้ำยังคงมีปัญหา เนื่องจากเมื่อเกิดวิกฤติโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 นั้น การปฏิบัติงานต้องปรับเปลี่ยนจากแผนงานเดิม กิจกรรมหลายๆ กิจกรรมที่เคยร่วมกันแก้ปัญหาการจัดการน้ำ เช่น การขุดลอกคูคลองก็หยุดไป นอกจากนี้ภาคเอกชนผู้ใช้น้ำยังเห็นว่า การบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ยังมีปัญหา เช่น น้ำขุ่นแดง หรือเมื่อมีการซ่อมทำถนนน้ำก็กระทบกับการจ่ายน้ำทำให้ไม่ไหล เป็นต้น

กลุ่มเอกชนผู้ใช้น้ำเห็นว่าไม่มีปัญหาเพราะทางเทศบาลมีการกวาดชั้นและมีหน่วยงานรับผิดชอบ

พื้นที่เทศบาลตำบลเขตรอุดมศักดิ์ จากการเก็บข้อมูลโดยการวิจัยเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างผู้ใช้น้ำทั้ง 3 ประเภท จำนวน 397 คน เป็นผู้ใช้น้ำประเภทที่ 1: ที่อยู่อาศัยและอื่นๆ จำนวน 199 คน ประเภทที่ 2: ราชการและธุรกิจขนาดเล็ก จำนวน 103 คน และผู้ใช้น้ำประเภทที่ 3: รัฐวิสาหกิจอุตสาหกรรม และธุรกิจขนาดใหญ่ จำนวน 95 คน พบว่า ประชาชนในพื้นที่รับรู้ว่าเป็นพื้นที่ที่มีการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนในภาพรวมระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$) ซึ่งต่ำกว่าสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าอยู่ในระดับมาก โดยเห็นว่ามีปัญหาเรื่อง การบังคับใช้กฎหมายในเรื่องการจัดการน้ำ ปัญหาระบบบำบัดน้ำเสีย และการประชาสัมพันธ์สร้างจิตสำนึกเรื่องจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อความยั่งยืนที่น้อยไป จึงไม่มั่นใจว่าการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในเขตเทศบาลจะมีน้ำใช้ที่เพียงพอ สามารถรองรับการพัฒนาพื้นที่สู่เขตเศรษฐกิจพิเศษได้จริง

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหารท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน EEC ผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นสอดคล้องกันว่ายังไม่ประสบความสำเร็จ เพราะขาดข้อมูลและขาดความร่วมมือ ทั้งมีปัญหางบประมาณ ขาดแคลนบุคลากรและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และขาดการทำงานที่ต่อเนื่อง นอกจากนี้ พบว่า การประปาในเขตพื้นที่ยังคงขาดแคลนทั้งน้ำประปาในการอุปโภคบริโภคและบริโภค

กลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน จากการสัมภาษณ์กำนัน (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 26 พฤศจิกายน 2564) ให้ข้อมูลว่า “. . . รับประทานข้อมูลเรื่องการพัฒนาเพื่อเข้าสู่ EEC แต่เห็นว่าการใช้น้ำในพื้นที่ยังมีปัญหา แม้จะมีบริษัท East Water เข้ามาบริหารจัดการ เพราะการให้บริการยังไม่ทั่วถึง บางชุมชนต้องอาศัยน้ำบาดาลซึ่งบ่อก็ตื้นเขินขึ้น จึงต้องซื้อน้ำเพื่อใช้อุปโภคบริโภค เป็นปัญหาที่เทศบาลต้องเร่งแก้ไขและดูแลให้ทั่วถึง. . .”

ในส่วนของความเห็นของภาคเอกชนผู้ใช้น้ำ มีความเห็นสอดคล้องกัน การบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ส่วนมากไม่มีปัญหา แต่อาจเป็นเพราะจำนวนนักท่องเที่ยวน้อย ทั้งสถานที่ประกอบการต่าง ๆ ก็หยุดการให้บริการไปมาก

จากการสรุปผลการศึกษาข้างต้นสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 1

สรุปวัตถุประสงค์ข้อ 1 การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนของเทศบาลตำบลพื้นที่ชายฝั่งทะเล เพื่อรองรับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน

เทศบาลตำบลนาจอม เทียน	เทศบาลตำบลบางเส่ย	เทศบาลตำบลเขตรอุดม ศักดิ์
ประชาชนโดยรวมเห็นว่ามีการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อมูลจากการสัมภาษณ์ทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า การบริหารจัดการน้ำเพื่อความยั่งยืนยังไม่ประสบความสำเร็จ ได้แก่ ปัญหาเรื่องการบำบัดน้ำเสีย ปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิตของชุมชน และการสร้างความร่วมมือของทุกฝ่าย	ประชาชนโดยรวมเห็นว่ามีการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อมูลจากการสัมภาษณ์ทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า การบริหารจัดการน้ำยังไม่ประสบความสำเร็จ ได้แก่ ปัญหาเรื่องการบำบัดน้ำเสีย ปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิตของชุมชน และการสร้างความร่วมมือของทุกฝ่ายในพื้นที่มีค่าคะแนนระดับน้อย	ประชาชนโดยรวมเห็นว่าในพื้นที่ที่มีการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนในภาพรวมระดับมากที่สุด ส่วนข้อมูลจากการสัมภาษณ์ทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า ยังมีปัญหาการบริหารจัดการ โดยเฉพาะยังมีปัญหาขาดแคลนน้ำประปาในหน้าแล้ง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ศึกษาความร่วมมือในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนของเทศบาลตำบลพื้นที่ชายฝั่งทะเล เพื่อรองรับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

พื้นที่เทศบาลตำบลนาจอมเทียน จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณพบว่า ในพื้นที่ที่รับรู้ว่ามีความร่วมมือในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย โดยมีความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนในการบริหารจัดการน้ำที่เป็นผลดีต่อชุมชน โดยประชาชนมีส่วนร่วม เช่น การแจ้งหน่วยงานเมื่อพบเห็นปัญหา และร่วมดูแลรักษาแหล่งน้ำ การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า ไม่เป็นผู้ก่อให้เกิดปัญหาน้ำเสีย เป็นต้น

ในส่วนการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหารท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน EEC พบว่า มีความเห็นสอดคล้องกันว่าในพื้นที่ที่มีความร่วมมือดี ดึงข้อมูลจากผู้อำนวยการกองช่าง (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 12 พฤศจิกายน 2564) ที่กล่าวว่า “. . .เทศบาลมีแผนงานก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียขนาดย่อยครอบคลุมทุกพื้นที่ตามแผนแม่บทการพัฒนาชุมชนและชายหาดบ้านอำเภอ ทั้งมีการขุดลอกคลองพัฒนาแหล่งน้ำส่งเสริมการท่องเที่ยวการเดินเที่ยวริมฝั่งคลองบ้านอำเภอตามวิถีธรรมชาติซึ่งเป็นไปตามแผนแม่บทพัฒนาชุมชนบ้านอำเภอ ด้านการ จัดการน้ำบริโภคก็มีแผนงานการให้บริการแจกจ่ายน้ำแก่ประชาชนเพื่อการบริโภค และแจ้งประสานงานสำนักกองการประปาส่วนภูมิภาคในการขยายเขตจำหน่ายน้ำประปาเพิ่มเติม. . .”

กลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน เห็นว่า การจัดการน้ำของเทศบาลได้รับความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ ทั้งความร่วมมือกับทางจังหวัด

ระยอง ส่วนความร่วมมือกับชุมชนก็มีการประชุมสร้างความร่วมมือ แต่จากเหตุการณ์ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 มานี้ทำให้การประชุมลดน้อยลงมาก

ส่วนความเห็นของภาคเอกชนผู้ใช้น้ำผู้วิจัยเห็นว่า ขัดแย้งกับความเห็นของ 2 กลุ่มที่กล่าวมา เช่น จากการสัมภาษณ์ผู้จัดการร้าน The Simple (ร้านอาหารและร้านกาแฟเบเกอรี่) (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 13 พฤศจิกายน 2564) กล่าวว่า “. . .ไม่ค่อยได้มีส่วนร่วม เพราะเทศบาลไม่ได้จัดการประชุมหรือจัดให้มีการร่วมแสดงความคิดเห็น ช่องทางการสื่อสารของเทศบาลมีเพียงช่องทางสื่อ Face Book ที่สามารถส่งคำร้องเรียน แต่ไม่เคยได้เข้าร่วมกิจกรรม ไม่ทราบเรื่องการทำประชามติหรือการประชุมแสดงความคิดเห็น แต่การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบนั้นให้ความร่วมมืออยู่แล้วเพราะเป็นไปตามข้อกำหนด เช่น สถานประกอบการต้องส่งรายงานข้อมูลการใช้น้ำให้เทศบาลทุกเดือนตามระเบียบการใช้น้ำของเขตเทศบาล ต้องส่งใบ รน. 2 (แบบการแจ้งอันตรายประเภทที่ 3) ให้เทศบาลเพื่อทำเป็นรายงานการควบคุมปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การบำบัดน้ำเสีย. . .”

พื้นที่เทศบาลตำบลบางเสร่ จากการวิเคราะห์เชิงปริมาณ พบว่า มีการรับรู้เรื่องความร่วมมือในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.32$) ซึ่งสูงกว่าสมมติฐานตั้งไว้ในระดับมาก ซึ่งพบว่า ในพื้นที่มีความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนในการบริหารจัดการน้ำที่เป็นผลดีต่อชุมชน และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน ร่วมดูแลรักษาแหล่งน้ำ การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า ไม่เป็นผู้ก่อให้เกิดปัญหาน้ำเสีย เป็นต้น

ส่วนการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหารท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน EEC พบว่า มีความเห็นสอดคล้องกันว่า เทศบาลให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมและความร่วมมือของทุกภาคส่วน การบริหารงานของเทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอโครงการ เปิดรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และมีการรณรงค์ในเรื่องของการใช้น้ำเพื่อสร้างความยั่งยืนมาโดยตลอด

กลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน เห็นว่า ความร่วมมือช่วงที่ผ่านมาไม่น้อยเพราะปัญหาวิกฤติโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 แต่ก็พยายามสร้างความร่วมมือ โดยมีการจัดประชุมชี้แจงและขอความร่วมมือเรื่องการประหยัดการใช้น้ำ เพื่อป้องกันปัญหาการขาดแคลนน้ำในช่วงหน้าแล้งซึ่งทำมาตลอด แต่ชาวบ้านอาจไม่รับรู้เพราะเป็นการใช้ข้อความใน Facebook กิจกรรมต่าง ๆ ช่วงนี้ไม่ได้ทำมาเร่งแก้ปัญหาผู้ป่วยจากโควิด

ในส่วนความเห็นของภาคเอกชนผู้ใช้น้ำ ให้ข้อมูลสอดคล้องกันว่าพร้อมให้ความร่วมมือกับทางเทศบาล โดยเฉพาะการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ทางเทศบาลกำหนด ทั้งเรื่องการรายงานผลการบำบัดน้ำเสีย การให้ความร่วมมือในการตรวจ สอบระบบบำบัดน้ำเสียได้ทำเป็นประจำตามข้อกำหนดของเทศบาล ดังคำสัมภาษณ์จาก เจ้าของโรงแรมบ้านช้างเรสซิเดนซ์ (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 20 พฤศจิกายน 2564) ว่า “. . .เทศบาลมีประชาสัมพันธ์ใน Face Book ของเทศบาล แต่ตนไม่ค่อยได้ติดตาม ส่วนความร่วมมือทางโรงแรมปฏิบัติตามกฎระเบียบ และทางเทศบาลก็มาติดตามตรวจสอบเป็นระยะ. . .”

พื้นที่เทศบาลตำบลเขตรอุดมศักดิ์ จากการวิเคราะห์เชิงปริมาณพบว่า ในพื้นที่ที่มีการรับรู้ด้านความร่วมมือในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

อย่างยั่งยืนในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.89$) โดยพบว่า พื้นที่เทศบาลไม่ค่อยมีความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนในการบริหารจัดการน้ำที่เป็นผลดีต่อชุมชน และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน ร่วมดูแลรักษาแหล่งน้ำ การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า ไม่เป็นผู้ก่อให้เกิดปัญหาน้ำเสีย เป็นต้น

ส่วนการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหารท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน EEC จากข้อมูลของ คณะทำงานประสานการสร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการขับเคลื่อน EEC (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 26 พฤศจิกายน 2564) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า “. . .เปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอโครงการต่างๆ และรับฟังความคิดเห็น ทั้งจัดให้มีการรณรงค์ในเรื่องของการประหยัดน้ำเพื่อให้เกิดการประหยัดแต่คุ่มค่า เช่น การปิดน้ำให้สนิทเมื่อไม่ใช้ น้ำตรวจตราเครื่องมือท่อน้ำต่างๆ ให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในแผนงานของการพัฒนาพื้นที่สู่ EEC. . .”

กลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน มีความเห็นต่างไปว่า “ในพื้นที่มีความร่วมมือในระดับน้อยมาก และประเด็นปัญหาเรื่องน้ำประปาก็ไม่ได้นำมาแก้ไขเร่งด่วน ขาดการประชาสัมพันธ์ มีเพียงการลงข้อความในสื่อ เช่น Line, Facebook ให้ประหยัดน้ำ” (ผู้ใหญ่บ้าน, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 26 พฤศจิกายน 2564)

ในส่วนความเห็นของภาคเอกชนผู้ใช้น้ำ พบว่า หน่วยงานภาครัฐกิจเอกชนให้ความร่วมมือกับเทศบาลในทุกเรื่องที่มีการแจ้งและร้องขอ และมีการติดตามข่าวสารทางช่องทางประชาสัมพันธ์ต่างๆ ของเทศบาล เช่น Face Book ของเทศบาล แต่ไม่ได้เข้าร่วมประชุมหรือแสดงความคิดเห็นเพราะทางเทศบาล

ไม่มีกิจกรรมเหล่านี้ ส่วนความร่วมมือที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบการใช้น้ำ เช่น ส่งรายงานข้อมูลการใช้น้ำ ส่งแบบประเมินการใช้น้ำ แจ้งผลการบำบัดน้ำเสีย สิ่งเหล่านี้สถานประกอบการจะดำเนินการเป็นประจำตามข้อกำหนด และต้องการให้เทศบาลเพิ่มการประชาสัมพันธ์และให้องค์กรเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องการจัดการทรัพยากรน้ำเพราะเป็นหัวใจสำคัญของผู้ประกอบการ (ผู้ดูแล พี.พี. เฮาส์ รีสอร์ท และ (4) สวีทโฮม@สัตหีบ 2, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 28 พฤศจิกายน 2564)

จากการสรุปผลการศึกษาข้างต้นสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2

สรุปวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ความร่วมมือในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนของเทศบาลตำบลพื้นที่ชายฝั่งทะเล เพื่อรองรับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

ความร่วมมือในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน		
เทศบาลตำบลนาจอมเทียน	เทศบาลตำบลบางเสร่	เทศบาลตำบลเขตรอุดมศักดิ์
มีความร่วมมือในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนในระดับมาก กล่าวคือ มีความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนในการบริหารจัดการน้ำที่เป็นผลดีต่อชุมชนโดยประชาชนมีส่วนร่วม เช่น	มีความร่วมมือในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนในระดับมากที่สุด โดยการบริหารงานของเทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอโครงการเปิดรับฟังความคิดเห็น	มีความร่วมมือในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนในระดับปานกลาง เปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอโครงการต่าง ๆ และรับฟังความคิดเห็น ทั้งจัดให้มีการรณรงค์ในเรื่องการประหยัดน้ำ ซึ่ง

การแจ้งหน่วยงานเมื่อพบเห็นปัญหา และร่วมดูแลรักษาแหล่งน้ำ การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า ไม่เป็นผู้ก่อให้เกิดปัญหาน้ำเสีย เป็นต้น

กลุ่มกำหนด ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน เห็นว่าเทศบาลได้รับความร่วมมือจากชุมชน แต่จากเหตุการณ์ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้การประชุมลดน้อยลงมาก ในส่วนภาคเอกชนผู้ใช้น้ำเห็นว่า ไม่ค่อยได้มีส่วนร่วม เพราะเทศบาลไม่ได้จัดการประชุมหรือจัดให้มีการร่วมแสดงความคิดเห็น ทั้งช่องทางการสื่อสารมีน้อย

ของประชาชน และมี การรณรงค์ในเรื่องของการใช้น้ำเพื่อสร้างความยั่งยืนมาโดยตลอด

กลุ่มกำหนด ผู้ใหญ่บ้าน และ ผู้นำ ชุม ชน ผู้ใหญ่บ้าน เห็นว่าเทศบาลมีการจัดประชุมชี้แจงและขอความร่วมมือซึ่งทำมาตลอด แต่กิจกรรมต่างๆ ช่วงนี้ไม่ได้ทำเพราะมาแรงกับปัญหาโควิด และด้านภาคเอกชนผู้ใช้น้ำพร้อมให้ความร่วมมือกับทางเทศบาล

เป็นส่วนหนึ่งในแผนงานของการพัฒนาพื้นที่สู่ EEC ส่วนกลุ่มกำหนด ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน มีความเห็นว่า ในพื้นที่ที่มีความร่วมมือในระดับน้อยมาก ส่วนความเห็นของภาคเอกชนผู้ใช้น้ำพบว่า ภาคธุรกิจเอกชนให้ความร่วมมือกับเทศบาลในทุกเรื่องที่มีการแจ้งและร้องขอ และมีการติดตามข่าวสารของเทศบาล

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ศึกษาปัญหา และอุปสรรคของการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนของเทศบาลตำบลพื้นที่ชายฝั่งทะเลเพื่อรองรับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

พื้นที่เทศบาลตำบลนาจอมเทียน การวิเคราะห์เชิงปริมาณ พบว่า ภาพรวมมีความคิดเห็นด้านการรับรู้ด้านปัญหา อุปสรรคอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$) ซึ่งสมมติฐานตั้งไว้ว่าอยู่ที่ระดับมาก โดยกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นระดับมากทุกข้อ กล่าวคือ ในพื้นที่ที่มีปัญหาด้านความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนในการบริหารจัดการน้ำ ทั้งปัญหาเรื่องแผนการปฏิบัติงาน ด้านทรัพยากรน้ำเพื่อสร้างความยั่งยืน ปัญหาเรื่องการบำบัดน้ำเสีย การขาดแคลนน้ำใช้ ซึ่งประเด็นเหล่านี้จะเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของชุมชนและสิ่งแวดล้อม

ในส่วนการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหารท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน EEC พบว่า มีปัญหาเรื่องความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ ปัญหาการขาดทรัพยากรสนับสนุน เช่น ไม่มีระบบบำบัดเป็นของตนเอง ปัญหาที่ดินในการก่อสร้างระบบบำบัดและการลักลอบปล่อยน้ำเสีย ขาดงบประมาณและบุคลากร และการทำงานที่ขาดเอกภาพ และการมีส่วนร่วมของประชาชน

กลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน เห็นว่า ในพื้นที่ยังปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการบริหารจัดการน้ำ เพราะบางครั้งยังคงมีปัญหาน้ำเป็นสีขุ่นแดง บางครั้งใช้ไม่ได้เลย และบางครั้งน้ำไม่ไหล

ในส่วนของความเห็นของภาคเอกชนผู้นำเห็นว่าในพื้นที่มีปัญหาและอุปสรรค

พื้นที่เทศบาลตำบลบางเสร่ ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ พบว่า ในภาพรวมเห็นว่ามีปัญหาในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติที่ตั้งไว้ว่าอยู่ในระดับน้อย โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าในพื้นที่มีปัญหาทั้งเรื่องแผนการปฏิบัติงานด้านทรัพยากรน้ำเพื่อสร้างความยั่งยืน ปัญหาความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนในการบริหารจัดการน้ำที่จะเป็นผลดีต่อชุมชน ด้านการมีส่วนร่วม ปัญหาการขาดแคลนน้ำใช้ ปัญหาจากการบริหารจัดการน้ำที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิตของชุมชน เรื่องจิตสำนึกการมีส่วนร่วม และปัญหาเรื่องการบำบัดน้ำเสียในพื้นที่

ส่วนการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหารท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน EEC สรุปประเด็นปัญหาได้ ดังนี้ (1) ปัญหาด้านงบประมาณ (2) ขาดบุคลากรที่ที่มีความรู้ความสามารถ (3) ด้านการมีส่วนร่วม (4) ปัญหาน้ำใต้ดินยังไม่สะอาดพอและเคยขาดแคลนน้ำในหน้าแล้ง ปัญหาการเปิดปิดน้ำประปา ปัญหาน้ำไหลบ้างไม่ไหลบ้าง และ (5) ปริมาณการใช้น้ำสูงกว่าปริมาณน้ำดีที่มี

กลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน เห็นว่าปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการบริหารจัดการน้ำ คือ การขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงาน เช่น เมื่อมีการซ่อมแซมถนนที่ทำให้น้ำเกิดตะกอน บางครั้งขุ่นแดงมีปัญหาการใช้งานเป็นต้น

ในส่วนความเห็นของภาคเอกชนผู้ใช้น้ำเห็นว่าในพื้นที่มีปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการบริหารจัดการน้ำเช่นเดียวกับเทศบาลนาจอมเทียน คือ ปัญหาเรื่องน้ำขุ่น น้ำเป็นสีแดงทำให้ใช้งานไม่ได้ เกิดความเสียหายต่อธุรกิจ และเกรงว่าจะมีผลต่อสุขภาพ และปัญหาบางครั้งน้ำไม่ไหล ดังนั้น เพื่อให้การบริหาร

จัดการน้ำในเขตเทศบาลเกิดความยั่งยืน เทศบาลต้องเร่งแก้ปัญหาและควรมีการประสานงานที่ดีระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และระหว่างหน่วยงานองค์กรที่เกี่ยวข้อง ทั้งต้องควบคุมภาครัฐกิจให้ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ต้องทำอย่างเคร่งครัด ไม่เลือกปฏิบัติ

พื้นที่เทศบาลตำบลเขตรอุดมศักดิ์ จากการวิเคราะห์เชิงปริมาณพบว่า ในภาพรวมปัญหาอุปสรรคอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.25$) ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้ ประเด็นที่เห็นว่าเป็นปัญหามากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนของชุมชน ปัญหาการบำบัดน้ำเสีย ปัญหาการบริหารจัดการน้ำส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิตของชุมชน และปัญหาความร่วมมือระหว่างภาครัฐภาคเอกชน และชุมชน ทั้งยังมีปัญหาการขาดแคลนน้ำใช้ และปัญหาเรื่องแผนการปฏิบัติงานด้านทรัพยากรน้ำเพื่อสร้างความยั่งยืนของเทศบาล

ส่วนการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหารท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน EEC พบว่า มีปัญหาต่างๆ ได้แก่ (1) ด้านงบประมาณ (2) ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (3) ปัญหาการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ และ(4) ขาดความต่อเนื่องและการประสานงาน

กลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน จากการให้ข้อมูลของกลุ่ม สรุปปัญหาในพื้นที่ คือ อ่างเก็บน้ำในพื้นที่มีน้อยมากและตื้นเขิน ปัญหาไม่มีน้ำดิบต้องอาศัยจากจังหวัดระยองและจากฉะเชิงเทรา และการขาดการประชาสัมพันธ์ และการสร้างความร่วมมือในชุมชน

กลุ่มภาคเอกชนผู้ใช้น้ำด้านปัญหาและอุปสรรค เห็นว่า ไม่แตกต่างจากเทศบาลนาจอมเทียนและบางเสร่ กล่าวคือ ยังมีปัญหาบางครั้งน้ำไม่ไหล แม้จะเกิดขึ้นน้อยครั้ง แต่เป็นความกังวลของภาคธุรกิจ โดยเฉพาะผู้ให้บริหารห้องพักนักท่องเที่ยวที่หากมีปัญหาดังกล่าวย่อมกระทบต่อลูกค้าและชื่อเสียงของธุรกิจ

จากการสรุปผลการศึกษาข้างต้นสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3

สรุปวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ปัญหา และอุปสรรคของการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนของเทศบาลตำบลพื้นที่ชายฝั่งทะเลเพื่อรองรับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

ความร่วมมือในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน		
เทศบาลตำบลนาจอมเทียน	เทศบาลตำบลบางเสร่	เทศบาลตำบลเขตรอุดมศักดิ์
โดยภาพรวมประชาชนเห็นว่า มีปัญหาในระดับมาก โดยกลุ่มผู้บริหารท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน EEC เห็นว่า มีปัญหาเรื่องความร่วมมือของภาคส่วนต่างๆ การขาดทรัพยากรสนับสนุน ไม่มีระบบบำบัดเป็นของตนเอง ปัญหา	ในภาพรวมประชาชนเห็นว่า มีปัญหาในระดับมาก โดยกลุ่มผู้บริหารท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน EEC เห็นว่ามีปัญหา ได้แก่ (1) ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ (3) การมี	ในภาพรวมประชาชนเห็นว่า มีปัญหาอุปสรรคอยู่ในระดับมากที่สุด โดยกลุ่มผู้บริหารท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน EEC เห็นว่า มีปัญหา ได้แก่ (1) ต้นทุนประมาณ (2) การขาดแคลนบุคลากรและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (3) การมีส่วนร่วมจากภาค

<p>ที่ดินในการก่อสร้างระบบบำบัดและการลักลอบปล่อยน้ำเสีย ขาดงบประมาณและบุคลากร และการทำงานที่ขาดเอกภาพ</p> <p>กลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน เห็นว่ายังมีปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการบริหารจัดการน้ำ บางครั้งน้ำเป็นสีขุ่นแดง ใช้ไม่ได้เลย และปัญหาหน้าไม่ไหล</p> <p>ส่วนภาคเอกชนผู้ใช้น้ำมีความเห็นสอดคล้องกับกลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน</p>	<p>ส่วนร่วม (4) ปัญหาหน้าใต้ดินยังไม่สะอาดพอและขาดแคลนในหน้าแล้ง</p> <p>ปัญหาหน้าไหลบ้างไม่ไหลบ้าง และ (5) ปริมาณการใช้น้ำสูงกว่าปริมาณน้ำดีที่มี</p> <p>มีกลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน เห็นว่ามีปัญหาและอุปสรรคสำคัญคือ การขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงาน</p> <p>ส่วนภาคเอกชนผู้ใช้น้ำเห็นว่า มีปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการน้ำเช่นเดียวกับเทศบาลนาจอมเทียน คือ ปัญหาเรื่องน้ำขุ่น เป็นสีแดง เกิดความเสียหายต่อธุรกิจ และปัญหาบางครั้งน้ำไม่ไหล</p>	<p>ส่วนต่างๆ และ(4) ขาดความต่อเนื่องและการประสานงาน</p> <p>กลุ่มกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน เห็นว่า มีปัญหาเรื่องอ่างเก็บน้ำในพื้นที่มีน้อยมากและดินเขิน ไม่มีน้ำดิบ ต้องอาศัยจากจังหวัดระยองและจากฉะเชิงเทรา และขาดการประชาสัมพันธ์ และการสร้างความร่วมมือในชุมชน ในส่วนภาคเอกชนผู้ใช้น้ำ เห็นว่า มีปัญหาไม่แตกต่างจากเทศบาลนาจอมเทียนและบางเสร่</p>
---	--	---

การอภิปรายผล

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ในภาพรวม การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อความยั่งยืนใน 3 เขตเทศบาล ยังไม่ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะท้องถิ่นต้องเร่งระดมสรรพกำลังเพื่อแก้ปัญหาวิกฤติโรคระบาดไวรัสโคโรนา ซึ่งมีผลอย่างมากในด้านกำลังทรัพยากรการบริหารจัดการ ทั้งจำนวนบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน ทรัพยากรค่าใช้จ่าย และการปรับรูปแบบการทำงานที่ต้องลดการพบปะ ใช้การสั่งการ การทำงานที่บ้าน และเมื่อมีผู้ติดเชื้อก็ต้องหยุดงานหลายวัน ปัญหาดังกล่าวมีผลอย่างมาก นอกจากนี้ จากการศึกษาของ วสันต์ จอมภักดี (2550) ที่ศึกษาการบริหารจัดการลุ่มน้ำในระดับท้องถิ่นพบว่า ความสำเร็จในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อความยั่งยืนของท้องถิ่น จะต้องสร้างความร่วมมือ ต้องมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอย่างชัดเจน อีกทั้งต้องมีการประมวลกฎหมายต่างๆ รวมทั้งกฎระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบและบรรทัดฐานในการปฏิบัติงานร่วมกัน ซึ่ง โกวิท พวงงาม (2550, หน้า 190-199) แสดงความเห็นเห็นว่า เทศบาลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นในท้องถิ่นที่มีลักษณะความเป็นเมือง มีความเจริญเติบโต เป็นสถาบันทางการเมืองการปกครองที่มีอำนาจการปกครองตนเอง มีอิสระในการบริหารงานภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญและมีพระราชบัญญัติ แผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภาครัฐได้กำหนดให้เทศบาลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาท้องถิ่นที่ครอบคลุมทุกด้าน ให้เป็นกลไกเชิงสถาบันของรัฐที่ประชาชนคาดหวังว่าจะสามารถดำเนินภารกิจตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเที่ยงธรรม ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ในหมวด 14 ได้กำหนด

ไว้อย่างชัดเจนว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เป็นองค์กรหลักในการจัดบริการสาธารณะและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่ เพื่อเป็นหลักประกันว่ารัฐจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เป็นหน่วยงานหลัก โดยให้การกระจายอำนาจเป็นกลไกสำคัญ และเพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ความร่วมมือในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนของเทศบาลตำบลพื้นที่ชายฝั่งทะเล เพื่อรองรับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกนั้น ประชาชนในพื้นที่ของทั้ง 3 เขตเทศบาลต่างเห็นความสำคัญของการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและมีการเตรียมการ ทั้งให้ความสำคัญกับการสร้างความร่วมมือ แต่เมื่อวิเคราะห์ถึงปัญหาด้านความร่วมมือ พบประเด็นปัญหาไม่ต่างกัน กล่าวคือ กลุ่มผู้บริหารผู้รับผิดชอบเห็นว่า มีปัญหาการสร้างความร่วมมือในพื้นที่และปัญหาจากการขาดแคลนทรัพยากรสนับสนุน ส่วนกลุ่มภาคธุรกิจผู้ใช้น้ำเห็นว่า ประเด็นปัญหาความร่วมมือจะมีผลกระทบต่อ การดำเนินธุรกิจ ซึ่งปัญหาดังกล่าว จิรประภา อัครบวร และประยูร อัครบวร (2552, หน้า 33-37) มีความเห็นว่า แนวทางการแก้ปัญหาเหล่านี้ต้องใช้ความร่วมมือแบบเครือข่ายเป็นทางเลือกในการนำมาแก้ไขปัญหา ไม่ว่าจะ เป็นข้อจำกัดด้านงบประมาณ ที่ไม่เพียงพอและข้อจำกัดด้านกำลังคน ที่ทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่กำลังเผชิญได้เพียงลำพัง นอกจากนี้ การจัดทำและให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนซึ่งเป็นบทบาทสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการให้บริการแก่ประชาชนได้ ในหลายวิธี ทั้งการจัดทำและให้บริการเองโดยตรง การจ้างเอกชนหรือองค์กรภายนอกเป็นผู้จัดทำหรือให้บริการแทน การจัดตั้งบริษัทโดยองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น เป็นต้น เพราะในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการด้วยตนเองนั้นอาจประสบกับสภาพปัญหา เช่น การขาดแคลนทรัพยากร ทั้งในด้านงบประมาณ บุคลากร ฯลฯ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงอาจจำเป็นต้องแสวงหาความร่วมมือในลักษณะต่างๆ ซึ่งการที่บุคคลหรือหน่วยงานองค์กรใดจะสร้างความร่วมมือกันนั้นย่อมมีเหตุผล เช่น ขาดแคลนทรัพยากร ขาดศักยภาพในการทำงาน หรือความต้องการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ดังที่ Janet Weiss (as cited in Morse, 2005, p. 9) ได้ชี้ให้เห็นถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดความร่วมมือ ได้แก่ (1) การรับรู้ปัญหาร่วมกันขององค์กรที่เกี่ยวข้อง (2) การได้มาซึ่งทรัพยากรอันเกิดจากความร่วมมือและ (3) ศักยภาพของหน่วยงานในการก่อให้เกิดความร่วมมือ

นอกจากนี้ ประเด็นความร่วมมือเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน ซึ่งในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 (2560, หน้า 15) หมวด 5 หน้าแรกของรัฐ ก็ให้ความสำคัญเรื่อง การมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการจัดการสาธารณสุขปโภค โดยกำหนดว่า รัฐต้องจัดหรือดำเนินการให้มีสาธารณสุขปโภคขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนอย่างทั่วถึงตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน (มาตรา 56) นอกจากนี้ ความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ เป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของท้องถิ่น ตามแนวคิดของ Sue Goss ที่สรุปความสำคัญของสร้างความร่วมมือว่า (Goss, 2001, p. 91) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับภารกิจมีอำนาจหน้าที่ในการกระจายความร่วมมือให้เป็นไปเพื่อให้เกิดการบูรณาการ และลดข้อจำกัดที่หน่วยงานไม่อาจจัดบริการได้สำเร็จเพียงลำพัง และการร่วมมือ นี้จะทำให้เกิดการบูรณาการและเพิ่มประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ดังนั้น การบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ของทั้ง 3 เขตเทศบาลเพื่อเตรียมความพร้อมในการพัฒนาพื้นที่เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ จึงเป็นเรื่องที่ท้องถิ่นต้องตระหนักถึงและเร่งแก้ปัญหา โดยการปฏิบัติงานที่เป็นไปตามยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดและแผนงานพัฒนาพื้นที่ ซึ่งลำพังการดำเนินงานของท้องถิ่นไม่มีกำลังทรัพยากรเพียงพอจึงต้องให้ความสำคัญในเรื่องการสร้างความร่วมมือ ตามแนวคิดเรื่องการสร้างความร่วมมือเพื่อให้ภาระงานสามารถดำเนินไปสู่ความสำเร็จบรรลุเป้าหมายของงานได้ก็ขึ้นอยู่กับระดับของการมีส่วนร่วม ดังที่สมาคมนานาชาติว่าด้วยการมีส่วนร่วมได้แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ เริ่มตั้งแต่ระดับที่ 1 การสร้างการมีส่วนร่วมโดยให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน ระดับที่ 2 ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ระดับที่ 3 ในกระบวนการกำหนดนโยบาย ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมคิดร่วมเสนอความคิดเห็น ระดับที่ 4 ร่วมมีบทบาทเป็นหุ้นส่วน หรือภาคี และระดับที่ 5 การเสริมอำนาจประชาชน (International Association for Public Participation (IAP2), 2007) ซึ่งหากมีจุดอ่อนตั้งแต่ระดับแรก คือ การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนแล้วนั้นก็ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในระดับต่อไป เพราะเมื่อประชาชนไม่ได้รับรู้ข้อมูล ไม่เห็นถึงประโยชน์ของโครงการ นโยบายที่ภาครัฐกำหนดขึ้น ย่อมไม่สามารถแสดงความคิดเห็นและจนถึงการเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย เพราะปัญหาการสื่อสารระหว่างภาครัฐผู้วางแผนโครงการและการรับรู้ของประชาชน ดังผลของการศึกษาครั้งนี้ที่พบว่า การบริหารจัดการน้ำยังไม่ประสบความสำเร็จ โดยทุกกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันว่า มีปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในพื้นที่

ส่วนความร่วมมือกับบริษัท East Water นี้ เป็นไปตามแนวคิดการสร้างความร่วมมือเพื่อให้งานของท้องถิ่นสามารถขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จ ดังความใน

หมวด 14 ของ การปกครองส่วนท้องถิ่นที่รัฐจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เป็นหน่วยงานหลัก โดยให้การกระจายอำนาจเป็นกลไกสำคัญ และเพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม จึงได้กำหนดในรัฐธรรมนูญ มาตรา 250 ว่า (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, 2560, หน้า 74)

“...การจัดทำบริการสาธารณะหรือกิจกรรมสาธารณะใดที่เป็นหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถ้าการร่วมดำเนินการกับเอกชนหรือหน่วยงานของรัฐหรือการมอบหมายให้เอกชนหรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการจะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่นมากกว่าการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะร่วมหรือมอบหมายให้เอกชนหรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการนั้นก็ได้อีก...”

ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ Goss (2001, p. 91) ที่เห็นว่า ความร่วมมืออาจเกิดจากการผลักดันของรัฐที่ดำเนินมาตรการส่งเสริมในรูปแบบต่างๆ ภายในหน่วยงานภาครัฐด้วยตนเอง หรืออาจดึงภาคส่วนอื่นๆ เข้ามามีส่วนร่วม โดยแรงกระตุ้นดังกล่าวเกิดจากหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่กำกับดูแลภารกิจนั้น ทำหน้าที่สนับสนุน หรือความร่วมมือในรูปแบบเครือข่ายที่อาจเกิดจากความต้องการของประชาชน ที่เรียกร้องให้หน่วยงานต่างๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ ภาคธุรกิจ ภาคประชาสังคม ประชาชนในพื้นที่ได้ร่วมกันทำงานแบบเครือข่าย เป็นความร่วมมือเพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จ ซึ่งแต่ละพื้นที่อาจมีเป้าหมาย วัตถุประสงค์การจัดบริการแตกต่างกันออกไป นอกจากนี้ Goss ยังเห็นว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับภารกิจมีอำนาจหน้าที่ในการกระจายความร่วมมือให้เป็นไปเพื่อให้เกิดการบูรณาการ และลดข้อจำกัดที่หน่วยงานไม่อาจ

จัดบริการได้สำเร็จเพียงลำพัง การร่วมมือนี้จะทำให้เกิดการบูรณาการและเพิ่มประสิทธิภาพของงานมากยิ่งขึ้น

โดยสรุป การดำเนินงานของเทศบาลตำบลทั้ง 3 ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อความยั่งยืนเพื่อรองรับการพัฒนาพื้นที่สู่เขตเศรษฐกิจพิเศษนั้น นอกจากท้องถิ่นจะมีกรอบยุทธศาสตร์ชาติ มีแผนงาน โครงการต่าง ๆ และมีกฎหมายรองรับที่เป็นเครื่องมือสำคัญของเทศบาลแล้วนั้น การใช้ความร่วมมือของเทศบาลกับภาคส่วนต่าง ๆ ยังเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาสู่ความสำเร็จ เพราะแต่ละเทศบาลล้วนมีข้อจำกัด มีจุดอ่อนดั่งที่กล่าวมาแล้วนั้น โดยเฉพาะประเด็นความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งข้อมูลจากการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงานและยุทธศาสตร์ต่างๆ ของเทศบาลตำบลนาจอมเทียน จากการวิเคราะห์เรื่องการทำงานพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม พบว่าต้องเร่งสร้างจิตสำนึกและความตระหนักในการอนุรักษ์ดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การสร้างความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนในพื้นที่จึงจะทำให้งานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งหน่วยงานยังมีปัญหาจากการที่ประชาชนไม่ค่อยให้ความร่วมมือ ขาดการบูรณาการรวมทั้งการดำเนินงานต่างๆ จะต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก และบุคลากรผู้ปฏิบัติงานของเทศบาลมีไม่เพียงพอ จึงส่งผลต่อการดำเนินงานด้านการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก (เทศบาลตำบลนาจอมเทียน, กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ, งานวิเคราะห์นโยบายและแผน, 2564, หน้า 23)

ปัญหา และอุปสรรคของการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนของเทศบาลตำบลพื้นที่ชายฝั่งทะเลเพื่อรองรับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

ผลจากการศึกษา พบว่า ทั้ง 3 เขตเทศบาลตำบลยังคงมีปัญหาและอุปสรรค ซึ่งสรุปประเด็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อความยั่งยืน ดังนี้

1. ปัญหาการปฏิบัติงาน จากการดำเนินงานขององค์กรเทศบาลตำบล ในด้านการประชาสัมพันธ์ โดยเฉพาะเรื่องการพัฒนาพื้นที่เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ จากการเก็บข้อมูลจากประชาชนในพื้นที่ต่างมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ไม่ได้รับทราบข้อมูลเรื่องนี้ ดังนั้น เมื่อประชาชนไม่รับทราบถึงวัตถุประสงค์เป้าหมาย และผลดีของการพัฒนาพื้นที่สู่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งไม่เห็นการเปลี่ยนแปลงในลักษณะการพัฒนาพื้นที่เทศบาลจึงขาดความร่วมมือ

2. ปัญหาด้านความร่วมมือ สืบเนื่องจากข้อ 1 ที่กล่าวมา และแม้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 67 จะได้กำหนดให้สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ บำรุงรักษา และการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ ด้วย “การมีส่วนร่วม” คือ เป้าหมายของสิทธิที่จะต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ของสังคม ประเด็นการจัดการทรัพยากรน้ำจึงเป็นเรื่องที่ชุมชนควรมีส่วนร่วม แต่กลับพบว่า การบริหารจัดการของเทศบาลยังคงมีปัญหาไม่เป็นเอกภาพและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เพราะหน่วยงานที่ทำงานแก้ไขปัญหารองน้ำซึ่งมีอยู่หลากหลายขาดการประสานงานที่ดี ซึ่งการสร้างความร่วมมือที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามคำอธิบายของ Agranoff and McGuire (2003) นั้นเห็นว่า การสร้างความร่วมมือแบบ Jurisdiction Based ซึ่งเป็นรูปแบบการบริหารความร่วมมือบนพื้นฐานอำนาจขององค์กร โดยเปิดโอกาสให้องค์กรจากภาคส่วนต่างๆ ทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน ซึ่งต่างมีเป้าหมายของตนอยู่แล้วเข้ามาร่วมมือกันกำหนดเป็นเป้าหมายและภารกิจของกลุ่ม จะทำให้

งานประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงการเจรจาต่อรองระหว่างองค์กรด้วย ถือได้ว่าเป็นรูปแบบที่มีความกระตือรือร้นสูงที่สุด และเป็นรูปแบบที่ควรนำมาปฏิบัติมากที่สุด

3. ปัญหาการบูรณาการเชื่อมโยงแผนพัฒนาพื้นที่ เช่น แผนพัฒนาท้องถิ่นที่จะต้องเอาแผนแม่บทชุมชนหรือหมู่บ้านไปบรรจุไว้ในแผนตำบล แล้วบรรจุไว้ในเทศบัญญัติ ซึ่งแผนจะต้องเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อจัดความสำคัญของโครงการก่อนหลังตามความเร่งด่วน โดยแผนนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ กำหนดแนวทางเพื่อบูรณาการในการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาในระดับพื้นที่ หมู่บ้าน ชุมชน ตำบล และอำเภอ เชื่อมโยงแผนพัฒนาในระดับพื้นที่ให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาในระดับจังหวัด กลุ่มจังหวัด ภาค และประเทศให้ไปในทิศทางเดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่า นำไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยวัตถุประสงค์ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล พ.ศ. 2562 มี 3 ประการ คือ (1) ปรับปรุงกลไกการจัดทำและประสานแผนพัฒนาในระดับพื้นที่ให้เกิดประสิทธิภาพและครอบคลุมทุกพื้นที่ (2) ยกกระดับคุณภาพแผนในระดับพื้นที่ให้มีลักษณะเป็นแผนเดียว One Plan และ (3) กำหนดแนวทางการสนับสนุน ควบคุม และกำกับติดตามการจัดทำและประสานแผนพัฒนาในระดับพื้นที่ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2562)

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ในภาพรวมการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อความยั่งยืนยังไม่ประสบความสำเร็จ ดังนั้น ภาครัฐควรให้ความสำคัญและสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ให้เป็นองค์กรหลักในการจัดบริการสาธารณะ ต้องปรับบทบาทในการกำกับดูแลการบริหารจัดการท้องถิ่นให้สอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจ และตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น และประโยชน์ของประเทศชาติ ประการสำคัญรัฐบาลต้องไม่ใช้อำนาจเข้าแทรกแซงหรือยับยั้งการบริหารจัดการท้องถิ่น หรือการแต่งตั้งการถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่น การดำเนินงานของเทศบาลต้องกำหนดนโยบาย แผนงานในการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อความยั่งยืนให้ชัดเจน โดยวางกรอบการปฏิบัติงานให้สอดคล้องเชื่อมโยงกันระหว่างยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 และยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค เมืองและพื้นที่เศรษฐกิจ แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดต้องมีความชัดเจนของแผน ต้องสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม มีภาวะบูรณาเหตุ ปัญหา และแนวทางแก้ไข การจัดทำแผนแม่บทต้องระบุยุทธศาสตร์ แผนงาน และโครงการที่มีรายละเอียดแสดงถึงวิธีการแก้ไขปัญหาของแต่ละพื้นที่และชุมชนอย่างครบถ้วน ต้องกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบ ให้มีการติดตามและประเมินผลงานอย่างสม่ำเสมอ

1.2 ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ความร่วมมือในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนของเทศบาลตำบลพื้นที่ชายฝั่งทะเล เพื่อรองรับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกนั้น ทั้ง 3 พื้นที่มีลักษณะไม่ต่างกัน กล่าวคือ ยังมีความร่วมมือระดับน้อย ดังนั้น กระบวนการจัดทำแผนแม่บทต้องมี

การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ควรให้ความสำคัญประเด็นการสร้างความร่วมมือ ควรเร่งสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนในท้องถิ่นตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรน้ำว่ามีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิต และเป็นทรัพยากรที่มีจำกัด มีความเสี่ยงที่จะเกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำถ้าไม่รู้จักการรักษาแบบยั่งยืน โดยใช้ช่องทางการประชาสัมพันธ์ต่างๆ ที่สามารถเข้าถึงผู้รับสาร จัดกิจกรรมให้ประชาชนในพื้นที่ได้ร่วมคิดร่วมทำ อนุรักษ์เรื่องการใช้น้ำ หน่วยงานต่าง ๆ ต้องประสานความร่วมมือและไม่ทำให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน เช่น การขุดซ่อมถนนและเกิดปัญหาน้ำไม่ไหล น้ำขุ่นแดงใช้งานไม่ได้ก็จะต้องร่วมคิดร่วมแก้ปัญหาระหว่างหน่วยงาน เป็นต้น และ ยังต้องสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชน คือ บริษัท East Water ในการบริหารจัดการน้ำให้เกิดความยั่งยืนอย่างแท้จริง

1.3 ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า แมริัฐบาลโดยสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, กองนโยบายและแผนแม่บท (2562, หน้า 2) จะได้กำหนดกรอบแนวคิดการดำเนินงานไว้ โดยยึดแนวทางตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และยึดยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม แต่ยังคงขาดการติดตามประเมินผลอย่างจริงจังที่จะสามารถนำผลที่ได้มาสู่การปฏิบัติแก้ไขและพัฒนา

นอกจากนี้ หลักสำคัญในการจัดบริการสาธารณะตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อความยั่งยืนต้องคำนึงถึงหลักการสำคัญของการจัดบริการสาธารณะของท้องถิ่น ซึ่งหลักการนี้เป็นไปตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการถ่ายโอนภารกิจหน้าที่ที่รัฐดำเนินการอยู่ให้แก่องค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น ซึ่งมีหลักการสำคัญ 4 หลักการ ได้แก่ (วุฒิสภา ตันไชย, 2559) (1) หลักผลประโยชน์มหาชนของรัฐ (public interest) (2) หลักความรับผิดชอบของท้องถิ่นในการจัดบริการ (local accountability) (3) หลักความสามารถของท้องถิ่น (local capability) ต้องคำนึงถึงความพร้อมของแต่ละพื้นที่ และ (4) หลักประสิทธิภาพในการจัดบริการ (management efficiency) เป็นหลักที่ทำให้ความสำคัญกับการประหยัดขนาดของการลงทุน

ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ควรดำเนินการตามกรอบแนวคิด ยึดแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และยึดยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ด้านการสร้างการเติบโตของคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยจำเป็นต้องเร่งสร้างความร่วมมือให้มากขึ้นระหว่างท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็ท้องถิ่นรูปแบบเดียวกันหรือรูปแบบอื่นๆ ท้องถิ่นต้องหยุดยุทธศาสตร์ในการทำงานร่วมกันให้มากขึ้น เพื่อลดขนาดการลงทุน ทั้งต้องดำเนินการจัดบริการสาธารณะให้มีคุณภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบที่สำคัญ คือ ประชาชนให้ความสนใจกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแต่การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของเทศบาลตำบลขาดความร่วมมืออย่างเป็นทางการและต่อเนื่องของส่วนราชการความร่วมมือจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อรับนโยบายและรายงานปัญหาที่เกิดขึ้นเท่านั้นการแก้ไขปัญหาไม่มีการวางแผนการแก้ปัญหาไว้ล่วงหน้าดังนั้นควรมีการแก้ไขวางแผนระยะยาวกับปัญหาที่จะเกิดขึ้นซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการบริหารจัดการในเรื่องอื่น ๆ สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับความร่วมมือในทุกพื้นที่ของเทศบาลและหน่วยงานอื่นๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการ

บริหารจัดการทรัพยากรน้ำและควรรานโยบายที่ได้รับมาปฏิบัติจริงไม่ใช่แค่รายงานปัญหาที่เกิดขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมชลประทาน. (2564). *โครงการชลประทานชลบุรี*. ค้นเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 2564, จาก <https://www.opsmoac.go.th/chonburi-dwl-files-431091791279>
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2562). *ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอ และตำบล พ.ศ. 2562*. ค้นเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 2564, จาก <https://www.opsmoac.go.th/chonburi-dwl-files-431091791279>
- โกวิท พวงงาม. (2550). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- จิรประภา อัครบวร และประยูร อัครบวร. (2552). *การบริหารงานภาครัฐในรูปแบบเครือข่าย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร.
- ตำบลบางเสร่. (2564). *ศูนย์ข้อมูลประเทศไทย*. ค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2564, จาก <http://chonburi.kapook.com>
- เทศบาลตำบลนาจอมเทียน, กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ, งานวิเคราะห์นโยบายและแผน. (2564). *รายงานผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาลตำบล นาจอมเทียน ประจำปีงบประมาณ 2564*. ชลบุรี: ผู้แต่ง.

- นพดล วิทยาภรณ์. (2562). การบริหารการพัฒนาโครงการพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ศึกษากรณี : พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก EEC. วารสารมหาจุฬาริชาการ, 6(2), 95-109.
- แนวหน้า. (2564). 'ชลบุรี' ในวันที่'น้ำ'(อาจ) มีไม่พอ. ค้นเมื่อ 16 กุมภาพันธ์ 2564, จาก <https://www.naewna.com/local/479938>
- พระราชบัญญัติเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561. (2561). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 135 ตอนที่ 34 ก.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก.
- วสันต์ จอมภักดี. (2550). การบริหารจัดการลุ่มน้ำในระดับท้องถิ่น. เชียงใหม่: คณะวิศวกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วุฒิสาร ตันไชย. (2559). รูปแบบและประเภทการจัดการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก. (2561). รายงานสรุปผู้บริหาร แผนภาพรวมเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2560-2565. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.
- สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, กองนโยบายและแผนแม่บท. (2562). แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580). ค้นเมื่อ 5 กันยายน 2564, จาก http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2562/E/234/T_0011.PDF

สุทธิรัตน์ กิตติพงษ์วิเศษ, พิชชาพันธ์ รัตนพันธ์, เบญจวรรณ ชัยศรี และอาทิตย์ เพ็ชรรัักษ์. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อการระบุพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งด้วยข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ และมุมมองจากผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก. *วารสารสิ่งแวดล้อม*, 25(2), 1-7.

Agranoff, R., & Michael, M. (2003). *Collaborative public management: New strategies for local governments*. Washington, D.C: Georgetown University Press.

Goss, S. (2001). *Making local governance work: Network, relationship and the management of change*. New York: Palgrave.

International Association for Public Participation. (2007). *IPA2 Spectrum of Public Participation*. Retrieved November 22, 2016, from www.iap2.org/associations/4748/files/spectrum.pdf

Morse, R. S. (2005). *Facilitating interlocal collaboration: Community and the soft skills of public management*. Paper prepared for the 8th National Public Management Research Conference, hosted by the University of Southern California.